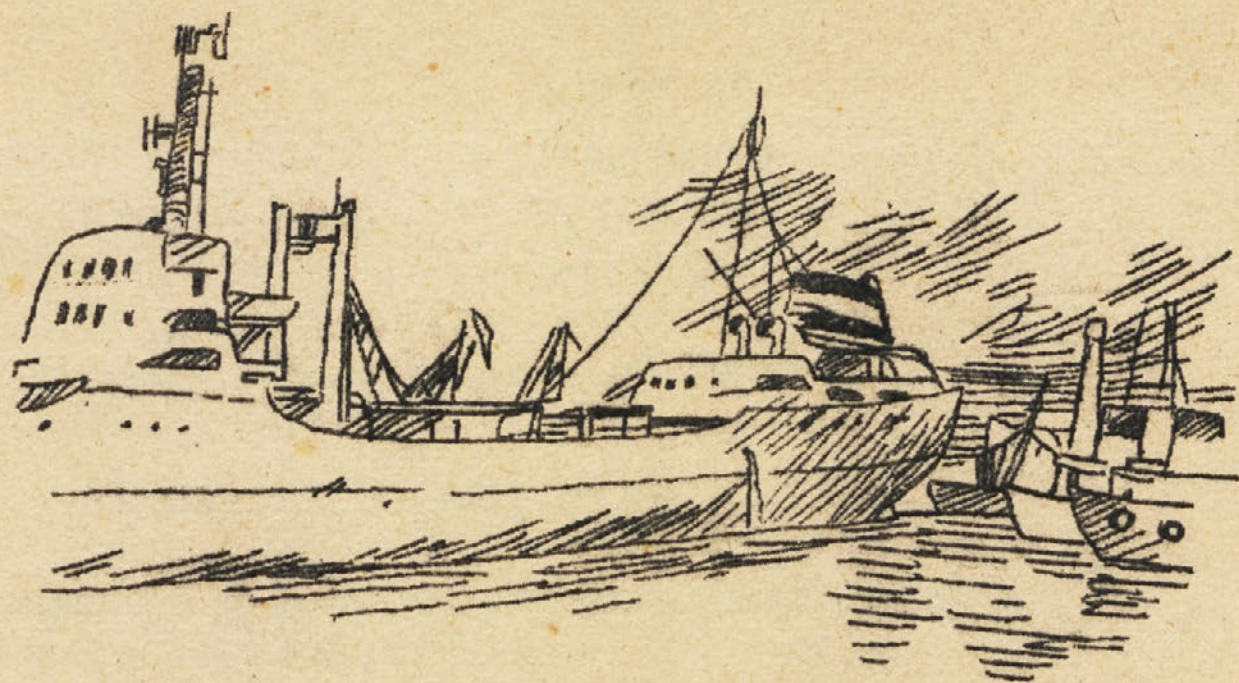

STEZICE

ŠL. 1966/1967 ŠT. 1

GLASILO NOVOMEŠKIH SREDNJEŠOLCEV

S T E Z I C E

glasilo novomeških srednješolcev

Izdaja literarni krožek in aktiv ZMS

Glavni urednik: RENATA BAČER
Odgovorni urednik: RADENKA DONATO
Tehnični urednik: ZDRAVKO BUDNA
Tajnik: ZORA BRUMAT
Blagajnik: SONJA POTOČAR

Uredniški odbor: JOŽE SIMČIČ
STANE GRANDA
BOGOMIL KOMELJ
NADA MIRTič
DRAGO RUSTJA
Risbo: BOGOMIL KOMELJ
JOŽE SIMČIČ

Mentor in korektor: prof. JOŽE SEVER

Tipkanje matric: dijakinje ESS

UREDNIŠTVO SE ZAHVALJUJE MEDOBČINSKI ZAVAROVALNICI NOVO
MESTO ZA PODARJENE MATRICE

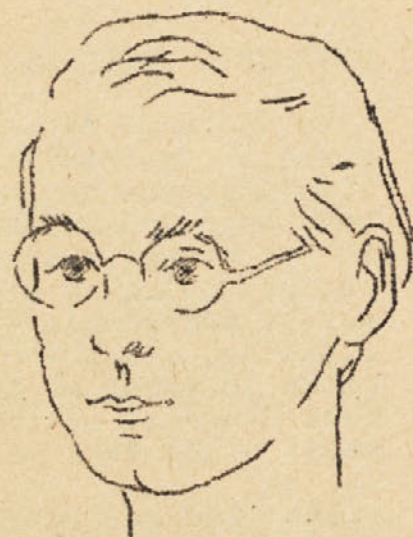
S številko Stezic, ki jo imate pravkar v rokah, se začnjo petnajsti letnik našega glasila. Pomen in namen našega časopisa se v bistvu ves ta čas ni spremenil, posamezni letniki so bolj ali manj dobri, odvisno od sposobnosti in dobre volje dijakov tistih let.

Ker upam v vaše sodelovanje, sem prepričan, da se tudi letošnje številke ne bodo preveč odmikale od svoje naloge - biti kulturno glasilo novomeških srednješolcev. Kriteriji za objavljanje bodo enaki kot doslej. Ne bomo objavljali po nikakršnem ključu, ne bo nikakršne listine, ki bi določala imena sodelavcev, osnova bo kvaliteta in to bo odločilno. Uredniški odbor, katerega oblika verjetno še ni dokončna, se bo trudil, da kvaliteta ne bo padla pod laneko raven, zaveda pa se svoje neizkušenosti in vas že sedaj prosi za razumevanje.

Glede rubrik našega glasila ne bi imeli kaj novega povedati. Kot doslej bo tudi poslej poudarek na rubriki "Mladi literat". Skušali pa bomo uvesti novo rubriko "Mladi o sebi". Njen smisel je v tem, da bi v njej mladina govorila o problemih svoje generacije, osebnih problemih in svojih odnosih do okolja. Upamo, da boste pošiljali sovohlj prispevkov, kajti to bo naš odgovor na napade: "Huligani! Barabe!...", kadar tega ne zaslužiimo. Z dosežki naših športnikov vas bo seznanjala športna rubrika, o kulturnem življenju pa bo poročala kultura.

Na koncu še opravičilo! Prva številka izhaja s precejšnjo zamudo. Ne mislite, da je vzrok naša lenoba. Uvodnik uredništva zadnje številke se je skušal zavarovati s kritiko: "De mortuis nil nisi bene." Vendar pa mimo tega, da niso poskrbeli za naslednike, ne moremo. Poleg odbora, ki je bolj ali manj popoln laik v svojem delu, je imela smolo še urednica, ki je že dlje časa bolna. Upajmo pa, da bo dobra volja v prihodnosti nadomestila vse to in da boste z nami zadovoljni.

11. 9. 1966 so na Vrsnem odpali prenovljeno Gregorčičevo rojstno hišo. Množica ljudi, katerih naj bi bilo okoli 15.000, je pokazala, kako priljubljen je med našim narodom "goriški slavček". Tako se je Prešernovi rojstni hiši pridružil nov spomenik narodove hvaležnosti njegovim zaslužnim sinovom.

Ko govorimo o Prešernu, trdimo, da je naš največji pesnik, za Gregorčiča pa lahko rečemo, da je najbolj priljubljen.

Že sama akcija zbiranja denarja, je mobilizirala vse Slovence. Tu se je pokazala enotnost našega naroda, saj je prihajal denar iz vseh koncev sveta, kjer prebiva Slovenec. Tudi naši zamejski Slovenci so prihiteli na to veliko nacionalno slavje in Beneški Slovenci so podarili sliko Ivana Trinka - Zamejskega - - najpomembnejšega bučitelja narodne zavesti v času od konca 19. stoletja do začetka druge polovice 20. stoletja (umrl je 1853).

Tudi prizor, ki se nam je nudil tistega septemberskega dopoldneva, ko smo se na Vrsnem ustavili na svoji poti k morju, je bil ganljiv. Sama vasica je precej odmaknjena od glavnih cest, toda poleg novomeških gimnazijcev so ta dan obiskali rojstno hišo S. Gregorčiča še višji razredi osnovne šole na Jesenicah, idrijska osnovna šola pa je tu organizirala kar športni dan. Tilo se nas je tistega dne na Vrsnem, v rojstni hiši je celo zmanjkalo vseh vrst razglednic, v bližnjem planinskem domu pa mi je gospodar povedal, da ljudje množično obiskujejo Vrsno in da se je promet za mnogokrat povečal. Tudi tu je že zmanjkalo razglednic in tisti, ki smo si jih nabavili že v Kobaridu, smo bili najbolj zadovoljni. Vsem, ki bodo kdaj koli obiskali Kobarid, naročam, obiščite še Vrsno in ne bo vam žal. Ne pričakujte, da boste videli ne vem kaj, tisto, kar boste občutili, pa bo ostalo v vas in še bolj boste ponosni na svoje slovensko poreklo.

GOVORIM V IMENU MLADE GENERACIJE

Kako težko je danes biti mlad, kako težko je govoriti o sebi, o svojih vrstnikih! Kdo pravzaprav smo, kaj hočemo, česa si želimo? Da, vse to so vprašanja, ki nam jih zastavlja družba. In kako odgovorjamo nanje? Neka čudna zmešnjave analiz, intervjujev in razgovorov o mladih in z mladimi preplavlja današnje časopise, na sestankih mladine razpravlja o svojih problemih, išče vzroke propadanja lastne biti, vendar zaman. Postavi se na eno stališče, videl boš mladi rod v rdeči luči, postavi se na drugačno in videl ga boš v modri, ali morda zeleni, morda celo v neki drugačni svetlobi. Boš vedel, katere je prava? Ne, ne boš, kajti nihče tega ne ve, niti mi sami ne.

Slika mladega človeka je odvisna od oči, s katerimi jo gledamo. Ni dovolj, da srečaš mladoletnika in skomigneš z rameni, češ, kaj bo ta nesrečnik v življenju dosegel. Odmisli si njegove dolge lase, široke hlačnice in rozasto srajco in ostal ti bo on sam, gol, brez vsega, skrušen pod pezo svojega časa, ubit. Njegova duša je prazna in vendar si nečesa želi, išče. Ni mu do materije, prezira jo in prav zato ne najde prijatelja v očetu, materi, ki jima papirnati bankovec pomeni pol življenja ali morda celo več. Naveličan je betonske džungle, ki ga obdaja, pozabiti hoče, da je majhen, nepomemben delček sredi množice, ki hodi mimo njega, ne da bi opazila, da se v njem skriva delček tiste lepote, ki ji previmo človečnost. In kje najde samega sebe? V pozabljenju, da obstaja, v ekstazi divjega ritma, v žgočih tekočinah, ki mu mrače duha, v pretepih in ljubezni, tisti nasilni, čutni, brez sanj. Je to prav ali napak, to je težko reči. Lahko bi seveda bilo drugače, vendar mi nismo krivi, da ni tako. Vi, ki tako zviška in kritično ocenjujete mlade huligane, spomniti se, kaj ste storili zanje. Poslali ste jih v poboljševalnice, se smejali njihovim muham in jih označili za nore, neodgovorne ljudi brez treznih pogledov na življenje. Ni dovolj ocenjevati, kritizirati, pokažite raje novo pot, poizkusite poiskati naša srca, dajte nam luči. Pokažite nam svetle ideale in šli bomo za njimi, saj si tako silno želimo biti veliki, dobri, srečni, kar danes žel nismo. Nismo heroji, ker za to ni pogojev, nismo revolucionarji, kajti naš družbeni sistem teži k popolnosti in tega ne pozna, zato nas vi, ki ste nekoč nekaj pomenili, glejte z drugačnimi očmi, umaknite se in nam prepustite svoj prostor in videli boste, da se želimo iznebiti bremena časa. Lepota, ki jo nosimo v sebi, umira, kajti tlačimo jo vase, ker se bojimo, da bi nas vi pozabili. Prenehali bi biti vaš problem in vaše zanimanje za nas bi padlo. Stojimo vedno v ospredju, in čeprav je naša vloga negativna, v njej sadistično uživamo. Poizkusite nas spremeniti, posvetite se nam, morda nam bo uspelo, da ukrade-mo košček vašega srca, da vas spoznamo, da vas vzljubimo. Takrat boste začutili, da se pod krinko izmehičenih figur današnje mladine skrivajo plemenite duše, ki hrepenijo po sreči, ljubezni, romantiki...

Janez Penca

S P O T I

Bilo je megleno jesensko jutro, kakršna so pogosta v Panonski nižini. Hladen veter je pihal z Donave preko neskončne ravnine, posejane z vitkimi topoli. Vožnja iz Bratislave na Dunaj je kratka. Ravna, pregledna cesta kmalu zavije v predmestje glavnega mesta Avstrije in se razdrobi na nesteto majhnih ulic. Toda mene te puste mračne poti niso zanimale, tisto jutro sem pričakoval nekaj lepšega, nekaj, kar mi bo ostalo v spominu vse življenje.

Stefensdom - mogočna stolna cerkev se čviga nad Dunajem kot čuvaj. Stoji sredi čisto navadnih velemetnih poslopij, sredi trgovin, kjer se ljudje pripravajo o kupcijskih in cenah, a se ne zmeni za hrup pod sabo. Čuden nemir se po oti človeka, ko stoji pred tako nestvarno resničnostjo. Visoki stolp, ki je ves nazobčan in v vrhu večno tanjši, se v zgodnjem jutru koplje v prvih sončnih žarkih, medtem ko je spodaj na asfaltu se vse mračno, spolzko in hladno. Vse se vrti, pače, stoka, a ne pače. Črni in temnosivi golobi sedajo na roke svetnikov, ki se stiskajo k nepoščem in se zlivajo z njimi v prelepe podobe. Stene cerkve so temne, skoraj črne, a ne delajo vtisa česa mračnega, kajti vse kipi navzgor proti sinjim oblakom in sončni luči.

Ogromna vrata vočijo v cerkev. Ne vem več, koliko ladij ima in koliko oltarjev. Ostala mi je le podoba, kot jo more čati mogočna gotska cerkev. Na vseh stenah so se bleščala čudovito barvasta okna, rozete, povsod se je širil tisti sveščeni cerkveni hlad, ki vsakogor prisili k miru, pokoju, tišini. Vsakega koreka ko mi je zdelo škoda, kajti odmeval je in motil glas orgel, ki so donele v čudovitih harmonijah v eni od ladij. Gledal sem ljudi in se veselo čudil. Tako tihi, lepi in v lepoto zatopljeni so bili. Morde je nekoga ganil glas orgel, drugega mogočni oboki, ki so se še hoteli vzpeti, tretjega čudovito izdelani oltarji. Vsi so bili vklesani v hlad, ki te stoletne zidove varuje pred propadom. Hlad je ta obličja poplemenitil in jim dal tako podobo, kot bi v resnici morala biti podoba človeka.

Ko sem stopil na ulico, je sonce prišlo že do več barvne strehe in obsijalo vse manjše stolpiče. Tako se torej dan za dnem napoveduje jutro in se zvečer umika svetloba iz tega počrnelega zidovja in pisanih streh. Morde se človeku, ki stanuje v stavbi nasproti, ta lepota zdi tako vsakdenja, da zanj ni več lepe. Brž ko sem pomislil na to, sem ugotovil, kako srečen sem, da živim daleč od te cerkve, ki me je tako prevzela. Meni se ta lepota ne bo nikdar zazdelo vsakdenja, v počrnelih zidovih ne bom nikdar gledal le počrnelih zidov. Vedno bom čutil nekaj svečenega, ko se bom spomnil nanje. Zavedal se bom, da ljudje imamo nekaj višjega, česar ne bomo nikdar izgubili. To je umetnost.

Na izletu.

Izletu, kakršen je bil naš, se ne more pozbiti tako kmalu. Nasprotno: mnogokrat se mi misli vračajo iz klopi, prelete pot, ki se je kot s tuljave razvlekla za nami, in se spet ustavijo tam, od koder bi ubežati ne smele.

Ko plavamo s tokom Kolpe, se nam prvi približa stari grad Ozalj. Najljubše bivališče Petra Zrinjskega in dom znamenite akvarelistke, Slavke Raške - gluhonemega dekleta, se je vzpel navkreber kot sokol. Za trenutek nas stisne pod obokano temno perut in nato brizgne v senco srebrnozelenih smrek, ki rastejo iz strmine, zelene od korenin navzgor. S progastimi vejami in bodičjem obrasla razrita cesta nas odmakne od grajskega dvorišča in ponosnih zidov, potiša žvenket orožij in nas utruja, a nam resnično odpre pogled na barvitost Plitvic še istega dne.

Bradati slapovi, rdeča goščava in jezerca v njej so prizor iz pravljične jeseni. Podolgasto, ob lepem vremenu povsem modro jezero Kozjak, ujeto v svetlo ogrlico pene, strmi izpod rogovilastih debel kot veliko lepo oko: bolj ko nas gleda, bolj se utapljamo vanj, bolj ga rišemo z očmi in se, tipaje po neskaljenem dnu, dotikamo belih okostij ogromnih dreves. Če manjši smo, ko nas obraste v nebo dvignjeni vrh skal, čez katerega pada slap. Vsa hip razprši kristalen krožnik kapelj in njihova mavrica se razpušča pred slikanicami gozdov.

Sredi vseh teh lepot je srce polno do roba. Zaželi si le še počitka, prostranstva: morja in kamnitih planjav.

S poti, ki vodi čez beli greben Velebita, sem morje kmalu zašlutil. Prvo srečanje z bori, trto, skrivenčenimi debli oljk, ki jim zorijo plodovi - in že se razlije v žejne oči modrikasta ploskev. Kot vsakič, kadar grem k morju, sem stik z njegovimi glasniki in končno z njim samim globoko doživljal. Človeka Sredozemlje sprosti, kraji pa nas navdajo z občudovanjem. Vasi so mi v svojem kamnu in revščini, nastlani po dvoriščih, oslovskih hrbtih in kupih dračja, mikavne in blizke, arhitekture mest pa nasitijo vsakogar od nas.

dar - tu sem bil prvič - je minil vse prehitro, zakaj še in še bi sedel na rimskem kamnu in gledal ostanke rimskih zidov, stebre in ogromno apsidno svetega Doneta. Dvignil sem se z negotovimi koraki na stolp in z vrha, izpod polkrožnega okna, strmél navzdol. Še dva cerkvena križa in trg spodaj dajejo mestu podobo, značilno zanj, rdeča gnezda segrelih korčastih streh pa so prav taka kot v Šibeniku ali drugod.

Šibenik slavi devetstoletnico. Praznično slepeli svetlobi, s katero je sveti Mihovil napolnil mesto, uspe le deloma prodreti skozi čudovito obarvano rozeto in tišino zamračenih oken v katedralo. Vse bolj nas preseneča lepota njenega portala in elegantne kupole, žarče za rumenimi krošnjami drevoja. Manjša cerkev, o kateri je pisal Matavulj, pa je zaklenjena in le skozi železen križ na oknu razbiramo obrise predmetov, ki so v njej. Pogled seže nekaj metrov v notranjost in se konča. In tudi izlet se konča le nekoliko jugovshodneje od tod: v Splitu, v Dioklesijanovi palači z egiptovsko sfingo, razjarjenimi levi nad portali in starimi stavbami, ki si podajajo roke nad strugami ulic. Obiščemo še pojoči les, bron in kamen, ki ga je Meštrović priklical k življenju ter čisto nazadnje še čudoviti, edinstveni Trogir, da nam bo izlet počasneje curel iz spomina.

Poglejmo renesančna okna, balkone in stopnišča patricijskih hiš. Ozrmo se na mogočno katedralo in njen romanski portal, spleten v kamenit venec prizorov. Pogreznjenim v množico reliefov se nam bo zazdelo, da je Rađovan vdihnil nekaterim obrazom celo trenutna razpoloženja. In zdi se, kot bi pogrnali iz hladnega marmorja pravi svetovi in trta - tako dovršeno je z nepojmljivim čletom vrezal mojster vanj zapletenost življenja. In kakor je ostalo kratkotrajno razpoloženje za vedno zapisano v kamen in kot je okamenela kratnja, tako morda se bo ohranila v nas misel na ta zadnji skupni izlet.

MILČEK

KOMELJ

Miran Slak

P O G L E D N A Z A J

Lahko bi rekel, da me je Dalmacija že s svojimi otoki, mesti in morjem močno pritegnila, toda, čeprav je v notranjosti, nekoliko stran od morja, pusta, gola, kamnita in robidasta, se vseeno prav tam najde mnogo čudovitih krajev in pokrajin.

Najprej me je prevzel Velebit. Čeprav se po lepoti ne more kosati z Julijci ali Karavankami, skriva v svojih grebenih, razpokanih od vročine in mraza, čudovito skrivenčene vrhove in dolinice pa doline, iz katerih se na eni strani strmo dviga gladka skala, na drugi pa se počasi vzpenja melišče iz drobnih in velikih skal, tu in tam čepi v kaki vrtači kup zemlje, skrbno obdelan in visoko zgrajen. Vse to, čeprav borono, napravi na človeka močan vtis in ga prevzame.

Po vožnji skozi vso severno Dalmacijo smo prišli do izliva Krke v morje in potem ob Krki gor do njenih slapov. To je bila druga stvar, ki se mi je vtisnila globoko v spomin. Močno bučanje vode je udarilo v ušesa takoj, ko se je polegel hrup motorja. Res, da je padel dež, toda oblak se je takoj raztrgal in sonce je posijalo na slapove. Gledali smo jih visoko od zgoraj: najvišji, prvi slap smo videli v isti višini, kot smo bili mi, najnižjega, zadnjega, smo imeli globoko pod sabo, in vsa množica slapov vmes je bila pred nami kot na dlan. Voda je prehajala iz modrozelenene barve v belo peno, ko je padala čez polico, potem pa je, zopet umirjena, tekla naprej modrozelenena, kot da se na vsej poti z njo ne bi nič zgodilo. Sonce je napravilo na njeni površini iskrice, ki so se zableščale tudi k nam gor in nas ščemele v oči...

Naše potovanje je bilo polno takih čudovitih doživetij, bilo jih je preveč, da bi se jih dalo naenkrat opisati.

S R E Č A N J E

Pregrada, ki je še kako uro prej stala med nami nevidna, vendar smo jo vsi občutili, je padla. Mramrajč smo se zbirali v skupino in odstavali proti baraki, ki je stala pod krošnjami mogočnih hrastov. Noč je tiha in sproščena ležala nad gozdom, v katerem je še pred trenutkom mladina veselo rajala ob zvokih starih in modernih ritmov. Glasovi so potihnili in listje je pritajeno šelestelo, kot da bi se veter tiho pogovarjal z nočjo.

Stali smo v tesni gruči in se prerekali. "Dajmo no!" in "Katero pa?" so šepetaje bodrili in spraševali razburjeni glasovi. "Dajte kako lepo, domačo!" smo zdajci zaslišali glas in se vsi hipoma czrli, malce nejevoljno, kot da bi nas kdo zmotil pri sila važnem opravilu. Bil je stari, sivclasi profesor, ki že vsa pcvojna leta živi v Kragujevcu. Prišel je, s prijateljem k naši baraki, da bi spet slišal pesem svoje domovine, da bi obudil spomin na svojo mladost, ki jo je preživiljal na pisanih livadah pod mogočnimi gorskimi vršaci.

Presunila nas je njegova prisrčna beseda in čez hip je v temno noč zaplevala pesem. Stali smo tam, pod mogočnimi hrasti, mladi in prešerni v svoji mladosti in naši mehki, zvenki glasovi so plavali med vejami, ki so tiho šumelo svoj pripev. Sivolas mož je stal poleg mene in prepeval; zaneseno kot bi bil sam mladec, ki ga kliče življenje. Pesem "Oh, mladost ti moja, kam odšla si, kje si?" je drhtela preko naših usten in nehote sem se zazrla vanj. Njegov globoki glas je drhtel in po licih so mu polzele solze, ne vem, morda je žaloval za spomini, ali pa je sreča v njegovem srcu bila tolikšna, da se ni mogel premagati. Stisnilo me je v grlu in začutila sem, kako mi oči plavajo v toplém ognju. Hotela sem se otresti sentimentalnosti in czirala sem se okoli sebe. Povsod sami resni, svečani in zasajani cbrazi, ki jih je pesem ožerjala s sreče in lepote. Kako lepi so ljudje, kadar pozabijo na svoj jaz in se za hip predajo nečemu višjemu, idealnejšemu, pa čeprav je to samo preprosta pesem slovenskih ljudi!

Poslednji akordi so izzveneli v noč in hoteli smo se raziti. Šele zdaj smo opazili mlade fante, ki so napravili tesen obroč krog nas. Naslanjali so se na pcčrnela debla in negibni poslušali, kakor da se boje, da bo sleherni s čem uničil zbrano spokojnost, ki je vladala nad vsemi. Zdaj so zaprosili, naj zapojemo še kaj. Pclastilo se nas je otroško veselje. Te mlade neugnance, ki so se prej divje zvijali v ritmu šejka, je gani-la naša pesem, čeprav je preprosta, stara in zanje nerazumljiva. Nežni zvcki so jim povedali, kaj čutimo do zemlje, o kateri pojemo, kako silno, nerazdružno smo pvczani z njo. In tega smo se ta hip zavedali tudi mi, morda prvič, gotovo pa globlje, kot kdajkoli poprej. Naša domovina je skupna, tako naša, kot fantov iz Kragujevca ali drznih mornarjev z Reke, vendar ta hip smo čutili, da smo doma v čudcviti deželi planin, šumelih gozdov in zelenih voda, da je pripedamo, samo njej.

Morda bomo kdaj iskali srečo drugje, morda jo bomo tudi našli, vendar se bomo vračali, kajti naše pesem nas bo spominjala na dom, na mladost in za'repeneli bomo po njej kot ta profesor iz Kragujevca.

Prijel je kozarec in ga obrnil, ne da bi se skremžil.

"To je moj zadnji," si je rekel. Odšel je ven. Donov.

Doma je moral zlesti skozi okno, ker ni našel ključa.

"Tako. Zdaj si doma, dečko moj dra i. Spat boš šel. Ja, ja. O, saj gram, gram. Tu je postelja. Cisto nič bela ni. Postelja je rumena, modra in modra še kakšna. Zdaj ne bi govoril o tem, ste ne moje drage. Saj veste, utrujen sem, morda malo pijan. A, zdaj moram iti spat. Postelja je hladna. Počasi, počasi moram stegniti noge. Počasi brez vznemirjanja. Lepa je ta modrotamna svetloba. Lepa. Mesečino imam v naročju. Danes se ne lesketa tako čudovito, kakor druge dni, a vendar tu je. Hm, zakaj sem se včasih bal iti v mrzlo posteljo. To je prijetno, prijetno. Čudno, bal sem se. Strah me je bilo. Lačen sem. V kuhinjo grem. Morda je tam kaj."

Vstal je. Kuhinja je smrdela po prožganem.

"Tu ni nič. V klet grem."

Po stopnicah je šel počasi, previdno z naprej iztegnjenimi rokami, ki so se rahlo tresle. Tišina je drhtela. Bilo ga je strah.

"Pripravljen sem na skok. O neslišne sence, pripravljen sem na skok."

Hotel je zakričati. Premagal se je. Položil si je roko na usta. V njegovih očeh je bil strah.

"Dobro, neslišne sence. Danes vam je uspelo. Nazaj grem. Jaz sem vaš sovražnik, sence. Pazite se. O."

V postelji je razmišljal.

"Če bi imel zeleno kri bi z njo pobarval strop. Potem bi ga pohodil."

Tedaj je prisluhnil glasovom postelje pod sabo.

"Gotovo se imate lepo. Mehko. Jaz tu pa sem sam. Poglej te moje misli. Le poglej jih. Zgubljujejo se, razblinjajo, skrivajo se v luknjice, ki so jih napravili pogledi žalosti. Žalost!? Morda pa to ni bila žalost. Ne. Prav gotovo je bila jeza. Oh, saj ne vem, še sam ne vem. Kdo bi vedel? Kdo bi se priznal?"

Glasovi senc

PRVI: Ne bodi nesramen

DRUGI: Čevelj me tišči

TRETJI: Jaz bi ga ubila

ČETRTI: Bilo je hladno

PETI: Pomisli, rekel mi je vlečuga

Glasovi senc se razgubijo

"Hm, hm, la, la, Kam naj grem zdaj? Tako sam sem. Ne, ne sploh ne. Nobenega ne bi trpel zdaj tu. To je moj trenutek. Sam ga bom preživel. Ali so se vsi obrnili proti meni. Prezaupljiv sem. Vsi mi hočejo škoditi. Ne. Ne! Ne!! Poguma fant. Z enim samim udarcem brčneš kamen v luknjo. Gledaš po oknih. Upeš, da je kdo videl. Zaplesal bom iz kroga v kvadrat iz kvadrata v krog iz kroga v kvadrat tja v neskončnost. Čudno. Včasih nisem razmišljal o takih stvarih na ulici. Strenišče moj drugi dom. Obriši si čevlje, predno stopiš v kvadrat. Ne. Obriši si čevlje, predno stopiš v svinjak."

DRAGI!

Tisti večer, ko si bil pri meni, sem te bila sita. Niti te nisem imela rada, a vseeno imel si priliko. Nisi je izkoristil. Koda. Sicer pa si navadna baraba. Nehaj z obletavanjem.

Tipi

"Tipi. Prav imaš. Ne bom ti odpisal. Morda si opazila, da sem ti hotel nekaj reči, pa sem si premislil. Zdi se mi, da... Sploh ne vem, kaj biti rekel. Morda bi rekel, da mi nikdar nisi nič pomenila, ali pa bi rekel, da sem te hotel preizkusiti. O, Tipi".

Prišel je bobnati po hladni steni. Najprej počasi, zatem vedno hitreje. Z očmi je tipal temo. Nenadoma je nehal. Za trenutek je onemel pred praznino in začel na glas govoriti:

"Bilo je takole, da. Zdaj ne vem, ali naj se ozrem ali ne. Da, da tako sem se spraševal in poslušal korake, ki so cmokali za mano po blatu. Potem se nisem ozrl. Če zdaj ne vem, ali so bili resnični koraki ali niso bili. To mi je ostalo od takrat, ko so me zasledovali tisti trije kmečki fantje z noži in me je tisti dobri starec z brki, ki sem jih dostkrat videl na slikah, spremljal proti domu. Z njim je bil njegov pes Lumpi, ki je komaj hodil. Starec je vihal brke: "Kaj hočeš, tak je svet. Kri, kri ni voda. Če ne drugače pa z nožem." Ko sva prišla domov, se je obrnil in odšel. Nekje na sredi strmine, ki se je spuščala proti vasi, pa mi je zaklical, naj mu le prinesem leskove šibe, ki sem mu jih obljubil.

Od takrat, hudič."

Spet je vstal. V peči si je nabral za pest čikov, ki jih je raztrgal, zbral tobak na papirju in si zvil veliko cigareto. Skoraj taka je bila kot cigara.

"Kaj počem zdaj? Vsako jutro vstanem, tečem, mečem železo v stroj, iz katerega prihajajo nekakšni vzdolžno presekanji valji, ki so hladni. Od šestih naprej čakam česete ure, potem čakam druge ure, čakam večera, čakam noči. Občutek imam, da sedim v čakalnici brez vrat. Včasih, ko sem pozen in stečem mimo vratarja, ne da bi si obrisal čevlje, mi vratar zalkiče: "Pes, obriši si čevlje! Mater ti!" Vratar je debel, zavaljen z nosom naprej. Tam delam vsak dan. Manjka mi še kak ducat gumbov, na katere bi pritiskali. Lahko bi postal popoln avtomat. Tu v teh štirih stenah mi manjka steklenica. Konča se na a. Morda bi potem lahko pogledal skozi okno in rekel, da je samo mačka in nič drugega. Morda. Toliko je teh morda. Tu pri roki nimam nič drugega kot ta prekleti morda, ki se mi vleče po ustih in možganih, ki je navsezadnje že ogaben."

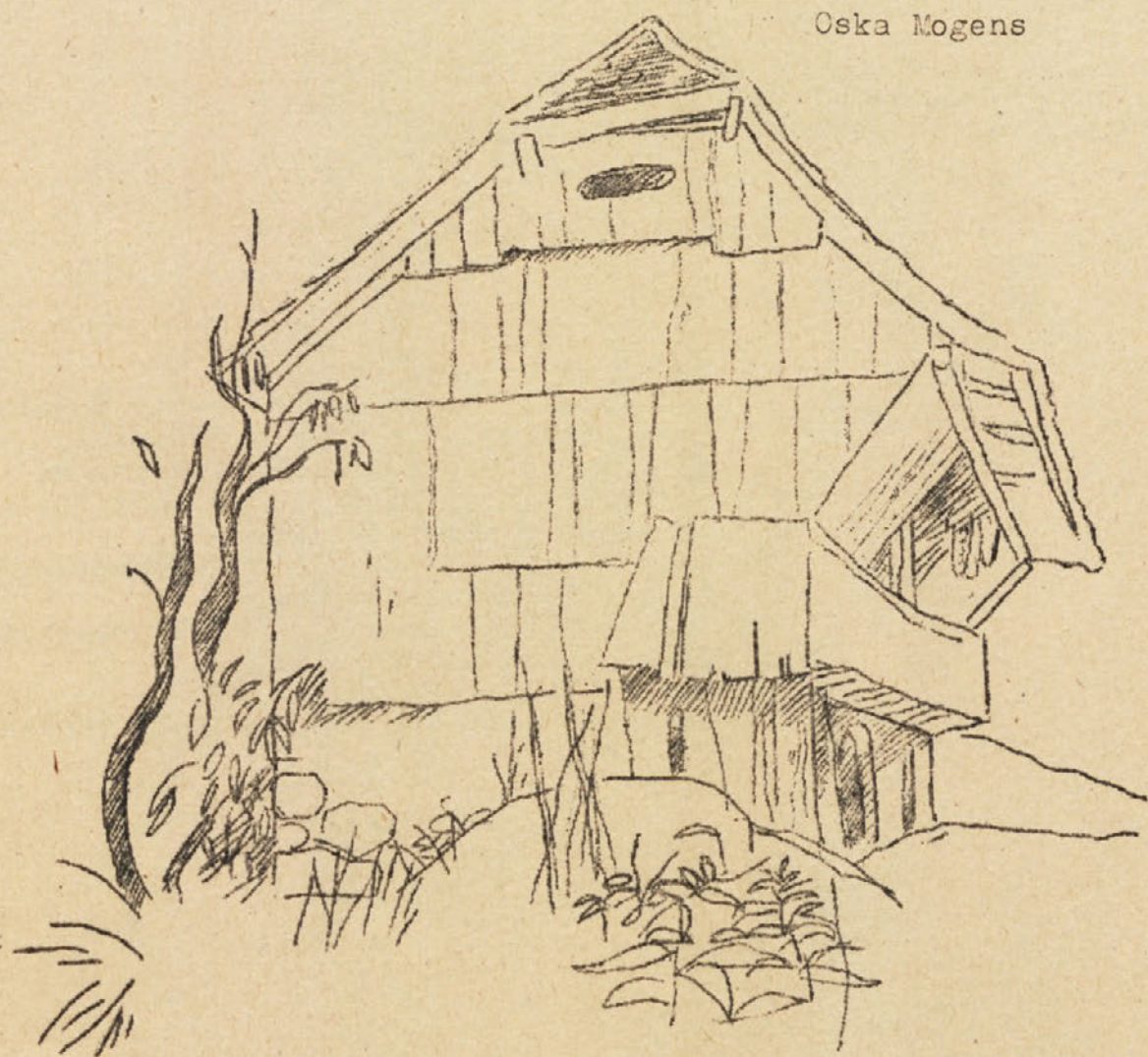
Misli so obstale. Vse je bilo sivo in ni se ganilo. Obviselo je v zraku. Mora. "Ven moram, ven. Tu se bom zadušil. Vratar ima revolver, o bog, zakaj me ne bi nekega meglenega jutra ustrelil. Sicer pa biti ubit od take modrosive hladne igrčke. Ne bi si želel kaj takega."

Vzdihnil je. Oblačil se je počasi.

Zunaj je bilo hladno tiho. Cesta je bila blatna. Blato pod njegovimi čevlji pa: žvp...žvp...žvp. Spomnil se je svojih otroških let. Takrat je imel na nogah najrajši gumijaste skor-nje. V njih se je počutil čudovito varnega.

Lahko je brodil po lužah, ne da bi si zmočil nog. Spomnil se je sprehočev v gozd z materjo in očetom. Spomnil se je malih, rdečih in mehkih, ki so jih nekoč nabrali celo vedro. Pa očeta, kadar je šel po gobe in je potem celo stanovanje dišalo po užitni skrivnosti. Mel-si je z roko preko oči.

Oska Mogens

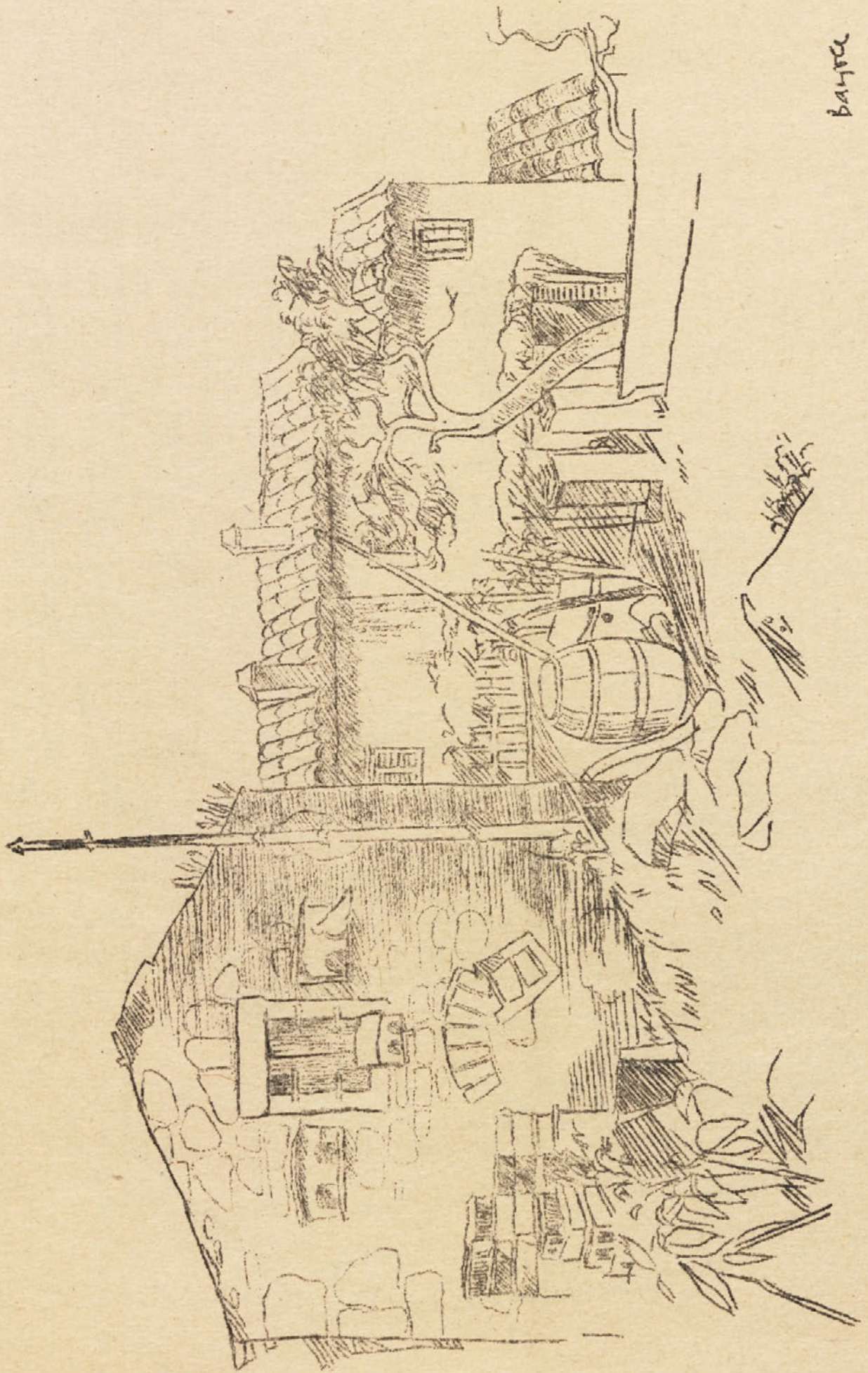

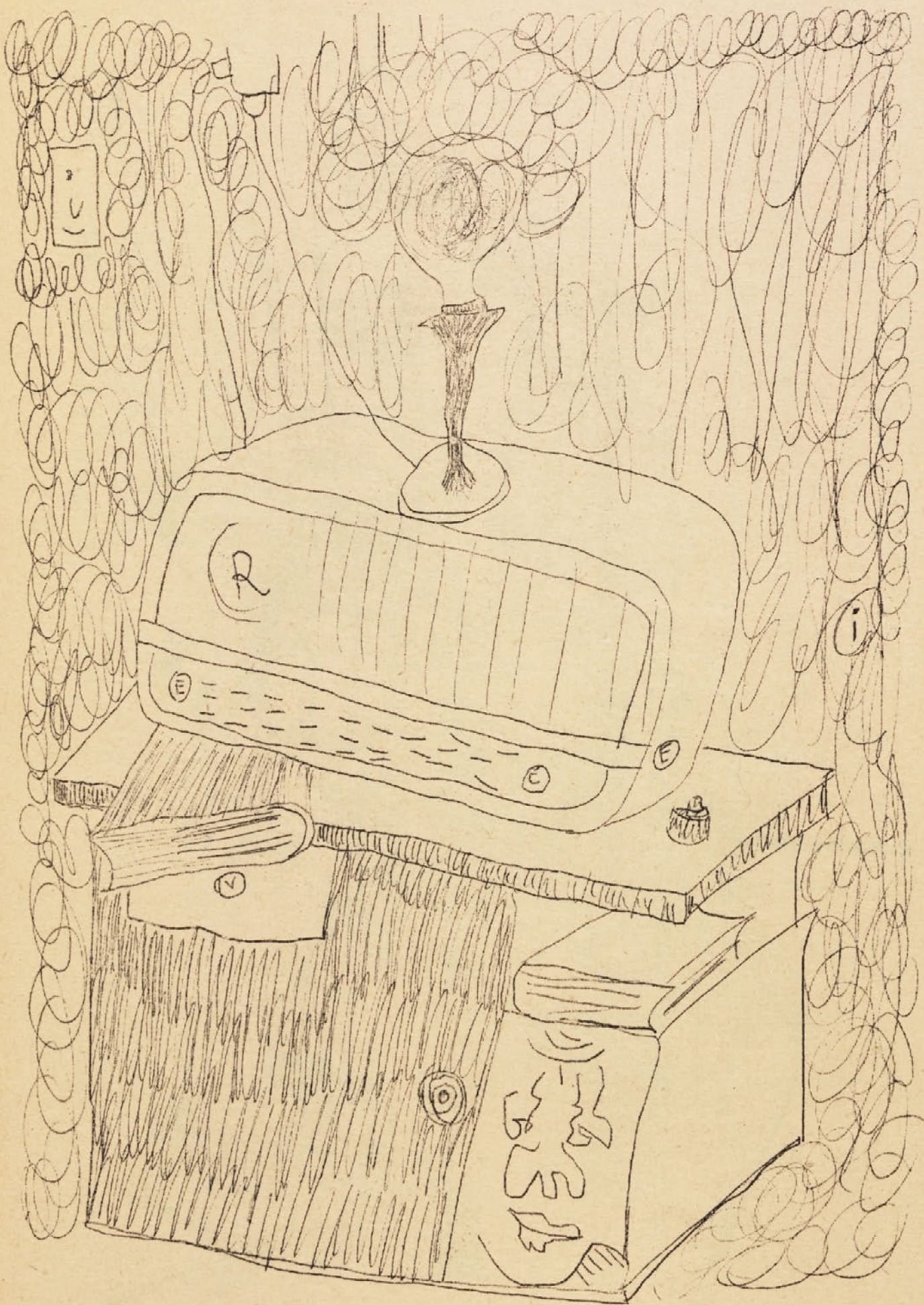
M A L A

Ko sem ti prvič se odkrito razodela,
ne da kaj v povračilo bi želela,
v prešernem smehu si poljubil me,
poklical tiho: "Mala!"
Ljubezen svojo sem ti dala,
vse, kar sem ti nudila,
bila tiha je zahvala
za ljubkovalno ime,
ki ponavljal si ga vedno znova: "Mala!"
"Čudežni angel moj!"
si me nazval tedaj,
ko so čustva najbolj plamenela,
ko le za srečo najino sva živela
in nisem drugega si reči znala
kakor prositi: "Pokliči spet me, Mala!"

Ko si me v slovo poljubil,
sem vedela, da nisem ti dovolj dajala.
A ti, kakor da si mi vse odpustil,
si stisnil me v objem in šepetal mi
ves prevzet, poslednjič, nežno: "Mala!"
In zdaj, v nočeh brezkončnih,
tvoj dih mi ljubkujoče boža čelo,
srce v bolečini otopelo
budi kri, da znova v žilah bi zaplala.
Solze polze lahko po licih,
kot da bi me poljubljal ti
in tiho, božajoče me probujal: "Mala!"

Barra

DETAJL IZ MOJE SOBE
Dže Kapan

VEČER OB MORJU

Ob bregu zgrizene čeri,
pred njimi blisk morja,
v cipresah maestral čumi,
svetilnik rdeč miglja.

Vodovje giblje, trepeta
v lučeh milijonov mest;
skrivnostno, tiho lesketa
v bleščečih sojih zvezd.

Lahno drsi nemirni val
in liže beli prod,
k obzorju, tje v neskončno dalj
izginja beli brod.

A mlad mornar sloni ta kip
- krog njega mrak dehti -
ne giblje - nem je kakor kip;
za laujo tih strmi...

Daisy

TRFENUTEK OB OKNU

Moje želje so z oblaki,
ki rdeče se vsak večer;
moje misli v nežnem mraki
k zvezdam plujejo v vsemir.

Vetrič se med listjem skriva,
vroče lice mi hladi;
a škriat nad mestom zliiva
svoj prelestni "topli sij".

Tiho, mirno vsepovsod je,
samo v mojem srcu ni;
ve oblak, nebo in polje,
da po tebi hrepeni.

Daisy

Cvetlica,
metulj;
zlatica,
dragulj,
se v vetru
pomladnem
lovita.
Na travi
mirno,
v dobravi
lepo,
na nebu
modrina
spočita.

Zvon bije
poldan.
Čez širno
raven
njegova je
pesem
razlita.
Potček
šumlja
in z vetrom
kramlja;
gladina je
v soncu
umita.

Na travi
sedim
in v daljo
strmin;
veselje, smeh
z menč
čepita.
Krog mene
je raj
in sreča
in mej,
in v sončno
luč
zemlja
cvita.

Daisy

S O D E L A V C E M

Draga Martina!

(SKŠ Grm)

Odločila si se, da boš tudi ti sodelovala v Stezicah s pesmimi, in si nam za začetek poslala štiri - za poskušnjo. Sama nisi prav prepričana, da so pesmi dobre, in prosiš, da bi ti jih vsaj ocenili, če jih ne bi mogli objaviti.

Pesmi za objavo res še niso zrele. Zlasti pesmi Brez tebe, Spomin in Maryli nimajo v sebi nič takega, kar je za pesem kot besedno umetnino značilno: ni ne dovolj globokega čustva ne lepe blagoglasne oblike. Čisto drugačna pa je pesem Zimski dan - kot bi ne bila delo istega avtorja! To je dokaj posrečena impresija zimskega dne, ki sicer tudi ni brez spodrsaljajev, a beseda v njej vendarle precej gladko teče, ponavljajoči se refren pa poudarja monotonost taksnega zimskega dne in pokrajine.

Za pošiljko prav lepa hvala!

=====

P.P.

Bele vrtnice

Tvojega sestavka, žal, nismo mogli objaviti. Napisan je sicer precej gladko, sama zgodba pa je vendarle preveč naivna in nekako zmedena. (Oprosti, da ti to naravnost povemo, toda zdi se nam, da je to edini smisel naše rubrike - vsakemu povedati resnico.) To seveda ne pomeni, da vrzi pero iz rok. Nasprotno: Tvoje pripovedovanje je živo in bi brez dvoma naredilo boljši vtis, ko bi bila zgodba sama boljša - morda bolj življenjska, bolj stvarna.

=====

Maša, Nadja, Lela

Pesmi, ki ste jih poslale, ne moremo objaviti. Obširnejšo oceno bomo dali, če boste poslale še kaj, danes pa samo to opombo: Bistvo pesmi ni v tem, da pesnik namesto dolgih vrstic piše kratke!

I. športni dan

V sredo, 5. oktobra 1966 smo imeli na našem zavodu športni dan. Dijaki in dijakinje so se pomerili med seboj v atletiki na stadionu "Bratstva in enotnosti". Vreme je bilo lepo in zato je bilo doseženih nekaj dobrih rezultatov. Dijak Šlajkovec in Vovk sta dosegla osebni rekord. Prvi v teku na 100 m s časom 11,7, drugi pa v teku na 1000 m s časom 2:42,8. Tudi v drugih disciplinah je tekmovalje potekalo borbeno, predvsem v metu krogla, kjer so se tekmovci neprestano menjavali na prvih mestih in do konca nismo vedeli, kdo bo zmagovalec. Več smo pričakovali v skoku v višino, kjer pa glavna favorita Penca in Slak nista skakala najbolj blesteče.

Rezultati dijakov:

100 m	1. Šlajkovec Jože	11,7
	2. Penca Janez	11,8
	3. Jaklič Karel	11,9
300 m	1. Šlajkovec Jože	39,8
	2. Pelko Boris	41,8
	3. Gričar Željko	42,3
1000 m	1. Vovk Boris	2:43,8
	2. Zlobko Stanko	3:01,2
	3. Zakrajšek Matjaž	3:11,5
daljina	1. Čuštar Iha	560
	2. Gorenc Anton	550
	3. Rupena Sando	540
višina	1. Penca Janez	175
	2. Slak Zdravko	170
	3. Jaklič Karel	160
krogla	1. Guštin Jože	12,60
	2. Usenik Janez	12,60
	3. Možina Tomaž	12,40
štafete 4 x 100 m	1. šolska	47,9
	2. 2. a, b, d,	50,8
	3. 3. b, c, d,	51,7

Tudi dijakinje so se borile v pravem športnem duhu in dosegle nekaj dobrih rezultatov, predvsem v toku na 60 m in skoku v višino.

Rezultati dijakinj:

60 m	1. Vidic Ivanka	8,6
	2. Pirč Silva	8,8
	3. Boldan Ljuba	9,0
600 m	1. Klobučar Malci	1:54,9
	2. Modic Zofka	2:03,4
	3. Colanič Jožica	2:07,5
daljina	1. Jerob Milojka	400
	2. Milošič Darja	400
	3. Benčina Marjana	380
višina	1. Jerob Milojka	135
	2. Košir Marija	130
	3. Gazvoda Pavla	125
krogla	1. Rupena Zora	7,50
	2. Čavric Meta	7,30
	3. Kirn Jožica	7,20
4 x 100	1. šolska	58,5
	2. 2. b, d	61,5
	3. 1. c, d	61,8

Filmski krožek je zopet začel s svojim delom. Poleg starih članov se je v krožek vključilo še nekaj dijakov, a nas je še vedno malo. Kljub temu pa smo si izdelali obširen program.

Člani bodo seznanjali dijake v svojih razredih s filmsko vzgojo, za katero med rednimi urami slovenščine primanjkuje časa. Skupno si bomo ogledali nekatere umetniške filme in v Stezicah objavljali naša mnenja in poskuse ocen. Poleg tega pa imamo v načrtu končati film o Novem mestu, ki ga je v lanskem šolskem letu posnelo nekaj članov krožka. Posneti pa nameravamo še kak kratek film, za katerega je bilo predlaganih več tem, kot n. pr. Dan našega dijaka in Kulturni spomeniki v Novem mestu. Z našim delom bomo seznanjali tov. profesorje in dijake na oglasni deski, ki bo na hodniku v pritličju.

Če hočemo, da bo naše delo potekalo nemoteno, bi potrebovali denar za nakup tehničnih sredstev, ki nam primanjkujejo - kamero, film, stroj za lepljenje in podobno. Vložili bomo prošnjo na delavski svet in upamo, da bomo naleteli na razumevanje.

Filmski krožek